

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL POLICHLORINTŲ BIFENILŲ IR POLICHLORINTŲ TERFENILŲ (PCB/PCT)
TVARKYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2003 m. rugsėjo 26 d. Nr. 473
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. [61-1726](#); 2000, Nr. 90-2276; 2002, Nr. [13-475](#)) 20 straipsniu, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2002, Nr. [20-766](#)) 6.10 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 292 patvirtintu Teisės derinimo priemonių 2003 m. planu (Žin., 2003, Nr. [25-1019](#)) bei įgyvendindamas 1996 m. rugsėjo 16 d. Tarybos direktyvą 96/59/EB dėl polichlorintų bifenių ir polichlorintų terfenių (PCB/PCT) šalinimo,

1. T v i r t i n u Polichlorintų bifenių ir polichlorintų terfenių (PCB/PCT) tvarkymo taisykles (pridedama).
2. P a v e d u Aplinkos apsaugos agentūrai iki 2004 m. kovo 1 d. sudaryti ir tvarkyti PCB, naudotų PCB ir įrangos, turinčios PCB, duomenų bazę.
3. Polichlorintų bifenių ir polichlorintų terfenių (PCB/PCT) tvarkymo taisyklių reikalavimų vykdymo kontrolę p a v e d u Valstybinei aplinkos apsaugos inspekcijai bei regionų aplinkos apsaugos departamentams.
4. Šio įsakymo vykdymo kontrolę p a v e d u ministerijos sekretoriui A. Spruogiui.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

POLICHLORINTŲ BIFENILŲ IR POLICHLORINTŲ TERFENILŲ (PCB/PCT) TVARKYMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų (PCB/PCT) tvarkymo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos siekiant užtikrinti, kad naudoti PCB būtų kuo greičiau pašalinami, o įranga, turinti PCB, – nukenksminama ar pašalinama, ir nustato PCB, naudotų PCB ir įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos, ženklinimo, saugojimo, eksploatavimo, nukenksminimo ir šalinimo tvarką.

2. Taisyklės parengtos atsižvelgiant į 1996 m. rugsėjo 16 d. Tarybos direktyvą 96/59/EB dėl polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų (PCB/PCT) šalinimo.

3. Pagrindinės šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

PCB – polichlorinti bifenilai, polichlorinti terfenilai, monometiltetrachlordifenilo metanas, monometildichlordifenilo metanas, monometildibromdifenilo metanas bei bet koks mišinys, kuriame aukščiau minėtos medžiagos kartu sudaro daugiau kaip 0,005 % jo svorio.

Įranga, turinti PCB – bet kuri įranga, kurioje yra ar buvo PCB (pvz., transformatoriai, kondensatoriai, indai su likučiais, talpos, kuriose saugomos medžiagos) ir kuri nėra nukenksmintą. Tokios rūšies įranga, kurioje gali būti PCB, laikoma turinti PCB, nebent pagrįstai įrodoma, kad yra priešingai.

Naudoti PCB – tai bet kokie PCB, kurie yra atliekos pagal Atliekų tvarkymo įstatyme pateiktą apibrėžimą „atliekos“.

Turėtojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris turi PCB, naudotų PCB ir/arba įrangą, turinčią PCB.

Nukenksminimas – bet kokia operacija, kurios metu PCB užterštus įrenginius, objektus, medžiagas ar skysčius galima saugiai pakartotinai panaudoti, perdirbti ar pašalinti; tokia operacija gali būti PCB pakeitimas kitais tinkamais skysčiais, kuriuose nėra PCB.

Šalinimas – šalinimas Atliekų tvarkymo įstatymo 3 priedėlyje nurodytais D8, D9, D10, D12 (tik saugiam saugojimui giliai po žeme sausų uolienu formacijose ir tik įrangai, turinčiai PCB, bei naudotiems PCB, kurių negalima nukenksminti) ir D15 būdais.

II. ĮRANGOS, TURINČIOS PCB, INVENTORIZACIJA

4. Įrangos, kurioje PCB yra daugiau kaip 5 dm³, turėtojai turi iki 2004 m. kovo 1 d. atlikti šios įrangos inventorizaciją. Elektros kondensatorių atveju 5 dm³ riba taikoma bendrai visiems komplekto elementams.

5. Įrangos, nurodytos šių Taisyklių 4 punkte, turėtojai, taip pat įrangos, kurioje PCB yra nuo 0,05% iki 0,005% skysčio svorio, turėtojai iki 2004 m. kovo 1 d. turi pateikti Aplinkos ministerijos atitinkamiems regionų aplinkos apsaugos departamentams įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitas. Įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitos forma pateikta šių Taisyklių 1 priede. Įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitoje turi būti nurodoma:

5.1. turėtojas (įmonės pavadinimas, kodas arba fizinio asmens vardas, pavardė, adresas, tel. Nr., faks. Nr., el. p. adresas);

5.2. įrangos buvimo vieta ir apibūdinimas;

5.3. įrangoje esančių PCB kiekis;

5.4. atlikto ar numatomo atlikti tvarkymo ar pakeitimo būdai ir datos;

5.5. ataskaitos data.

6. Prie įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitos turi būti pridedamas mėginių ėmimo ir analizės metodikos aprašymas.

7. Įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaita gali būti teikiama nenurodant šių taisyklių 5.3, 5.4 ir 6 punktuose nurodytos informacijos, jei turėtojas gali pagrįstai įrodyti, kad įrangoje PCB yra nuo 0,05% iki 0,005% skysčio svorio. Pagrindimas turi būti pridėtas prie įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitos.

8. Laboratorijos, atliekančios PCB analizę, turi turėti leidimą aplinkos ir jos taršos šaltinių laboratoriniams matavimams atlikti, išduodamą teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Įrangos, nurodytos šių taisyklių 5 punkte, turėtojai kiekvienais metais iki sausio 31 dienos turi teikti Aplinkos ministerijos atitinkamiems regionų aplinkos apsaugos departamentams patikslintas įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitas pagal šių taisyklių 1 priedą, kuriose turi būti nurodyti per praėjusius metus nukenksminti ar pašalinti PCB, naudoti PCB ar įranga, turinti PCB. Pirmosios patikslintos įrangos, turinčios PCB, inventorizacijos ataskaitos už 2004 m. turi būti pateiktos iki 2005 m. sausio 31 d.

III. ĮRANGOS, TURINČIOS PCB, ŽENKLINIMAS IR SAUGOJIMAS

10. Įranga, turinti PCB, turi būti tvarkinga ir sandari, kad joje esančios medžiagos negalėtų patekti į aplinką.

11. Naudotiems PCB taikomi bendri Atliekų tvarkymo taisyklių (Žin., 1999, Nr. [63-2065](#); 2001, Nr. [45-1604](#)) reikalavimai, išskyrus išimtis, numatytas šiose Taisyklėse.

12. Įrangos, turinčios PCB ir nurodytos šių Taisyklių 4 punkte, turėtojai iki 2004 metų kovo 1 d. turi inventorizuotą įrangą paženklinėti. Įrangos, turinčios PCB, ženklavimo etiketės forma pateikta šių Taisyklių 2 priede.

13. Patalpa, kurioje yra įrangos, turinčios PCB ir nurodytos šių Taisyklių 4 punkte, turi būti užrakinta, kad į ją nepatektų pašaliniai asmenys.

14. Ant patalpos, kurioje yra įrangos, nurodytos šių Taisyklių 4 punkte, durų turi būti pritvirtinta lentelė, informuojanti, kad patalpoje yra įrangos, turinčios PCB. Patalpos, kurioje yra įrangos, turinčios PCB, ženklavimo etiketės forma pateikta šių Taisyklių 3 priede.

15. Patalpa, kurioje yra PCB, įrangos, turinčios PCB, naudotų PCB, turi atitikti priešgaisrinės apsaugos reikalavimus, joje neturi būti degių medžiagų.

IV. ĮRANGOS, TURINČIOS PCB, EKSPLOATAVIMAS

16. Transformatorius, turinčius PCB, iki jie bus nukenksminti, uždrausti naudoti ir (arba) pašalinti pagal šių Taisyklių reikalavimus, galima eksploatuoti, tik jeigu jie yra techniškai tvarkingi ir sandarūs, o juose esantys PCB atitinka nustatytus techninius standartus ar specifikacijas.

17. Transformatorius, turinčius PCB, pripildyti ir/ar papildyti draudžiama.

18. Draudžiama atskirti PCB nuo kitų medžiagų, siekiant pakartotinai tokius PCB panaudoti.

19. Draudžiama naudoti PCB transformatoriams papildyti.

V. ĮRANGOS, TURINČIOS PCB, NUKENKSMINIMAS IR ŠALINIMAS

20. PCB, įrangos, turinčios PCB, ir naudotų PCB turėtojai turi imtis reikiamų priemonių, kad naudoti PCB būtų pašalinti, o įranga, turinti PCB, būtų nukenksminama arba pašalinama.

21. Įrangos, turinčios PCB ir nurodytos šių Taisyklių 4 punkte, turėtojai privalo užtikrinti, kad ši įranga kiek galima greičiau, bet ne vėliau kaip iki 2010 m. gruodžio 31 d., būtų nukenksminti ir/ar pašalinti.

22. Kai praktiškai įmanoma, įranga, turinti PCB, kurios pagal šių Taisyklių 4 punktą inventorizuoti nebūtina ir kuri yra kitos įrangos dalis, turi būti išimama ir surenkama atskirai, o kai visa įranga tampa nebenaudojama, turi būti perdirbama ar šalinama.

23. Transformatoriai, kuriuose PCB sudaro daugiau kaip 0,05% skysčio svorio, turi būti nukenksminti laikantis žemiau išvardytų sąlygų, privalomų juos nukenksminančioms įmonėms:

23.1. nukenksminimo tikslas turi būti sumažinti PCB kiekį, kad jis būtų mažesnis už 0,05% skysčio svorio, o, jei įmanoma, – ne didesnis kaip 0,005% skysčio svorio;

23.2. skysčio pakaitalas, kuriame nėra PCB, turi kelti mažesnę pavojų;

23.3. skysčio pakeitimas neturi apsunkinti saugiai pašalinti PCB;

23.4. nukenksmintų transformatorių ženklavimo etiketės turi būti pakeičiamos etiketėmis, kurių forma pateikta šių Taisyklių 4 priede.

24. Transformatoriai, kuriuose PCB yra nuo 0,05% iki 0,005% skysčio svorio, turi būti nukenksminti arba pašalinti pasibaigus jų eksploatavimo laikui ir laikantis šių Taisyklių 23.2, 23.3 bei 23.4 punktų reikalavimų. Už šio punkto nuostatų vykdymą atsakingi yra šių transformatorių turėtojai.

25. Įmonės, nukenksminančios ir/ar šalinančios PCB, įrangą, turinčią PCB ar naudotus PCB, turi atitikti atliekų tvarkytojams keliamus reikalavimus, turėti atitinkamus leidimus bei atitikti kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

26. PCB ar naudotų PCB deginimo metu privaloma laikytis teisės aktais nustatytų pavojingų atliekų deginimo bei kitų reikalavimų.

27. PCB, įrangą, turinčią PCB, bei naudotus PCB galima šalinti ir kitais būdais su sąlyga, kad juos naudojant pasiekiami lygiaverčiai aplinkos saugos standartai, kaip ir deginimo atveju, o šalinimas atitinka geriausio prieinamo gamybos būdo reikalavimus ir tik iš anksto tai suderinus su Aplinkos ministerijos atitinkamu regiono aplinkos apsaugos departamentu.

28. PCB ir naudotų PCB deginimas laivuose draudžiamas.

29. Įmonės, nukenksminančios ir/ar šalinančios PCB, įrangą, turinčią PCB, naudotus PCB, nustatyta tvarka vykdydamos atliekų apskaitą, privalomai registruoja pristatytų naudotų PCB kiekį, kilmę, pobūdį ir koncentraciją (skiltyje „kiekis, t (gautas)“ įrašoma PCB koncentracija (% skysčio svorio), o įrangos, turinčios PCB, atveju nurodomas įrangos svoris).

30. Priimdamos PCB, įrangą, turinčią PCB, ar naudotus PCB, nukenksminančios ir/ar šalinančios įmonės juos perduodančiam asmeniui ar įmonei turi išduoti pažymą apie priėmimą, kurioje turi būti nurodyta:

30.1. gautų PCB pobūdis (atliekų kodas ir pavadinimas pagal Atliekų sąrašą, pateiktą Atliekų tvarkymo taisyklėse);

30.2. gautų PCB kiekis;

30.3. PCB koncentracija (% skysčio svorio);

30.4. numatomas nukenksminimo ar šalinimo būdas;

30.5. priėmimo data;

30.6. priėmusio asmens vardas, pareigos ir parašas.

31. Nukenksmintą įrangą, turinti PCB, turi būti aiškiai paženklinta nenuplėšiama, neištrinama, įspaudžiama ar išgraviruota ženklavimo etikete, kurios forma pateikta šių Taisyklių 4 priede. Už ženklinimą atsakingos įmonės, nukenksminančios įrangą, turinčią PCB.

VI. TEISINĖ ATSAKOMYBĖ

32. Asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų
(PCB/PCB) tvarkymo taisyklių 1 priedas

(įmonės pavadinimas, kodas arba fizinio asmens vardas, pavardė,
adresas, tel. Nr., faks. Nr., el. p. adresas)

_____ regiono aplinkos apsaugos departamentui

ĮRANGOS, TURINČIOS PCB, INVENTORIZACIJOS ATASKAITA

_____ Nr. _____
(data)

Eil. Nr.	Įranga, turinti PCB		PCB užteršta medžiaga			Analizė		Atlikto ar numatomo atlikti PCB tvarkymo ar pakeitimo būdai ir datos
	Pavadinimas, apibūdinimas	Buvimo vieta	Pavadinimas	Kiekis, kg	PCB koncentracija, % skysčio svorio	Atlikimo data	Laboratorijos pavadinimas	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

PRIDEDAMA. Mėginių ėmimo ir analizės metodikos aprašymas, _____ lapai (-ų)

_____ A. V. _____
(įmonės vadovo pareigos)* (parašas) (vardas, pavardė)

_____ (parašas) _____
(asmens, atsakingo už įrangos,
turinčios PCB, priežiūrą,
pareigos)* (vardas, pavardė)

* Pareigos nurodomos, jei įrangos, turinčios PCB, inventORIZACIJOS ataskaitą teikia juridinis asmuo.

Polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų
(PCB/PCB) tvarkymo taisyklių 2 priedas

(Įrangos, turinčios PCB, ženklinimo etiketės forma)

<p>_____</p> <p>(įmonės pavadinimas, kodas arba fizinio asmens vardas, pavardė ir adresas)</p> <p>, turinti PCB _____</p> <p>(įrangos pavadinimas)</p> <p>PCB turinti, _____ kg</p> <p>(medžiagos pavadinimas)</p> <p>PCB koncentracija _____ % skysčio svorio</p> <p>Atsakingas asmuo _____</p> <p>(pareigos, vardas, pavardė, tel. Nr).</p>	<p>ženklas „Pavojinga sveikatai“ pagal Lietuvos standarto LST 1483:1997 „Pavojingų medžiagų ženklai“ reikalavimus</p>
---	---

Polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų
(PCB/PCB) tvarkymo taisyklių
3 priedas

(Patalpos, kurioje yra įrangos, turinčios PCB, ženklinimo etiketės forma)

<p style="text-align: center;">Įranga, turinti PCB</p> <p style="text-align: center;">Pašaliniams įeiti draudžiama</p> <p>Atsakingas asmuo _____ (pareigos, vardas, pavardė, tel. Nr.)</p>	<p>ženklas „Pavojinga sveikatai“ pagal Lietuvos standarto LST 1483:1997 „Pavojingų medžiagų ženklai“ reikalavimus</p>
--	---

Polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų
(PCB/PCB) tvarkymo taisyklių
4 priedas

(Nukenksmintos įrangos, turinčios PCB, ženklavimo etiketės forma)

NUKENKSMINTA ĮRANGA, TURINTI PCB	
Skystis, turintis PCB, pakeistas _____	_____
	(naujo skysčio pavadinimas)
_____	_____
(data)	(skystį pakeitusios įmonės pavadinimas, kodas Atliekas tvarkančių įmonių registre)
PCB koncentracija:	
Sename skystyje _____% skysčio svorio	
naujame skystyje _____% skysčio svorio	
